

Verklaring inzake de Beleggingsbeginselen

Stichting Bedrijfstakpensioenfonds voor het Schilders-, Afwerkings- en Glaszetbedrijf

1. Inleiding

Doelstelling

Dit document, hierna “de verklaring”, geeft beknopt de uitgangspunten weer van het beleggingsbeleid van het Bedrijfstakpensioenfonds voor het Schilders-, Afwerkings- en Glaszetbedrijf te Rijswijk, hierna “BPF Schilders”. Deze tekst is vastgesteld op 22 februari 2008. Dit document wordt aan de deelnemer verstrekt als hij/zij er om vraagt.

Achtergrond

Deze verklaring vormt een onderdeel van de verplicht gestelde Actuariële- en Bedrijfstechnische Nota (ABTN). De genoemde verplichting is vastgelegd in de Pensioenwet die per 1 januari 2007 in werking is getreden.

Wijzigingen

De Verklaring moet om de drie jaar worden geactualiseerd. Als er belangrijke tussentijdse wijzigingen in het beleggingsbeleid plaatsvinden moet de Verklaring ook worden herzien. Dit geldt ook omgekeerd als de beleggingsfilosofie wordt aangepast.

2. Organisatie

Doel en kerntaken BPF Schilders

Het BPF Schilders brengt premies, opbrengsten en andere baten bijeen om te voorzien in het pensioen van vrijwel iedereen die werkzaam is in het Schilders-, Afwerkings- en Glaszetbedrijf.

Loyaliteit

BPF Schilders belegt en beheert het pensioenvermogen in het belang van de (gewezen) deelnemers en uitkeringsgerechtigden van BPF Schilders.

Verantwoording

BPF Schilders is zich bewust van de maatschappelijke rol die het als bedrijfstakpensioenfonds vervult. Die rol dwingt tot zorgvuldigheid van handelen en een verantwoording van beleggingsbeleid en –uitvoering en de mogelijke gevolgen die het heeft voor de belanghebbenden.

Taken en verantwoordelijkheden

BPF Schilders wordt bestuurd door een bestuur van 8 leden; 4 van werkgeverszijde en 4 van de werknemerszijde. De voorzitter wordt jaarlijks afwisselend gekozen uit de werkgeverszijde en de werknemerszijde.

Het bestuur is, zonder enige uitzondering, eindverantwoordelijk voor alle activiteiten van BPF Schilders inclusief het beleggingsproces. Het bestuur stelt het beleid en de strategie vast van BPF Schilders. De uitvoering van de daar uit voortvloeiende taken is door middel van een uitvoeringsovereenkomst met een Service Level Agreement (SLA) uitbesteed aan A&O Services.

De afdeling vermogensbeheer van A&O Services is verantwoordelijk voor het beleggen van de beschikbare gelden in overeenstemming met het vastgestelde beleggingsbeleid en legt verantwoording af aan het bestuur.

Het bestuur wordt ondersteund door de Beleggingsadviescommissie die in beginsel elk kwartaal vergadert.

Ten behoeve van het door het bestuur vast te stellen beleggingsbeleid en de uitvoering ervan, brengt de Beleggingsadviescommissie onder meer adviezen uit inzake:

- a. De verwachte ontwikkelingen op de mondiale geld- en kapitaalmarkten, voorzover relevant voor de beleggingen van BPF Schilders;
- b. Het verwachte rente- en koersverloop op deze markten;
- c. Verschuivingen in allocaties onderscheiden naar beleggingscategorie en regio, in de daarvoor in aanmerking komende landen c.q. regio's;
- d. De optimale samenstelling van de belegde en optimale verdeling der te beleggen middelen.

Op uitnodiging van het bestuur kunnen de leden van de Beleggingsadviescommissie de desbetreffende bestuursvergadering bijwonen voor het toelichten van de door haar uitgebrachte adviezen. De leden van de Beleggingsadviescommissie zijn, individueel of gezamenlijk, te allen tijde bevoegd zich te wenden tot het bestuur in die gevallen, waarin dit naar hun mening in het belang van het voor BPF Schilders uit te voeren beleggingsbeleid wenselijk is. De Beleggingsadviescommissie signaleert afwijkingen tussen het gevoerde en vastgestelde beleggingsbeleid. Indien de Beleggingsadviescommissie genoemde afwijkingen niet in het belang van BPF Schilders acht, legt zij deze voor aan het bestuur.

De Beleggingsadviescommissie monitort de resultaten van het beheer van het vermogen.

De Beleggingsadviescommissie bestaat uit 2 tot 4 onafhankelijke deskundige leden uit het vakgebied alsmede een bestuurslid van werknemerszijde en een bestuurslid van werkgeverszijde. De voorzitter wordt gekozen uit de onafhankelijke leden.

Sturing en verantwoording

BPF Schilders geeft op integrale wijze inhoud aan het financiële en risicobeleid van het pensioenfonds waarbij de sturing is gebaseerd op een Asset Liability Management (ALM) studie. Bij deze ALM studie worden ontwikkelingen in de beleggingen en verplichtingen in hun onderlinge samenhang beschouwd. De ALM studie brengt samenhang in het premiebeleid, indexatiebeleid en beleggingsbeleid en helpt het bestuur deze vast te stellen.

Het jaarlijkse beleggingsplan vertaalt de beleidsuitgangspunten van ALM naar jaarlijkse beleggingsdoelstellingen en vergelijkingsmaatstaven (benchmarks) voor het rendement. Het jaarlijkse beleggingsplan concretiseert de gewenste samenstelling van het vermogen voor dat jaar in de zogeheten normportefeuille. Deze wordt jaarlijks vastgesteld met in achtneming van de daaraan verbonden wettelijke eisen. Het betreft een verdeling van het vermogen naar de verschillende soorten beleggingen en de bijbehorende vergelijkingsmaatstaven.

Maandelijks worden alle beleggingsposities geadministreerd op marktwaarde en worden de rendementen uitgerekend. Hiertoe zijn hierin gespecialiseerde organisaties ingeschakeld.

De rendementen en posities worden periodiek gerapporteerd en verantwoord aan BPF Schilders en de Beleggingsadviescommissie. Periodiek wordt tevens gerapporteerd aan DNB.

Risicobeheer

Het risicobeheer begint bij de ALM studie. Hieruit volgt een lange termijn beleggingsmix die door het bestuur wordt vastgesteld en gezien kan worden als de vertaling van de risicohouding van het bestuur inzake premiestabiliteit, kans op indexatie en kans op onderdekking.

Bij de vaststelling van de lange termijn beleggingsmix in de ALM studie zijn de volgende risico's integraal opgenomen:

- Marktrisico's van de diverse beleggingscategorieën
- Kredietrisico's
- Inflatierisico's
- Mismatch risico's tussen bezittingen en verplichtingen
- Valutarisico's

De ALM studie d.d. 2005 heeft tot de volgende lange termijn beleggingsmix geleid:

Vastrentende waarden	50%
Aandelen	25%
Vastgoed	15%
Hedge Funds	5%
Private Equity	3%
Grondstoffen	2%

Jaarlijks wordt een beleggingsmix vastgesteld op basis van de lange termijn ALM beleggingsmix waarbij bandbreedtes zijn geformuleerd. Deze kan afwijken van de ALM beleggingsmix door de beleggingsinzichten van het moment en de beschikbare investeringsmogelijkheden. Echter, de bandbreedtes beperken de maximale posities in de onderliggende beleggingen en begrenzen het marktrisico.

Tevens is er een portefeuille gemaakt, eveneens gebaseerd op de ALM studie, die tot doel heeft om het renterisico van het pensioenfonds sterk te verkleinen. Deze portefeuille bestaat deels uit rentederivaten (swaps en swaptions) en deels uit obligaties die dezelfde rentegevoeligheid bezitten als de rentegevoeligheid van de verplichtingen. Zodra de rente daalt en de verplichtingen in waarde stijgen, stijgt deze portefeuille mee. Bij een stijgende rente gebeurt het tegenovergestelde. Deze portefeuille heet matching portefeuille en is meegenomen in de ALM studie bij het onderzoek naar het mismatch risico tussen bezittingen en verplichtingen.

In de uitkomst van de meest recente ALM studie is de aandelenweging in vergelijking met de eerdere ALM beleggingsmix teruggebracht met 10%-punt en daarvoor in de plaats zijn hedge funds, private equity en grondstoffen gekomen. Deze spreiding zorgt voor meer stabiliteit (lees: lager risico) in de totale portefeuille.

Ten aanzien van kredietrisico dienen de vastrentende waarden beleggingen te voldoen aan eisen ten aanzien van kredietwaardigheid. Deze worden door het bestuur van BPF Schilders jaarlijks vastgesteld.

Het inflatierisico is in de ALM analyse meegenomen door een aantal type beleggingen, maar vooral door de introductie in de portefeuille van inflatie uitbetalende obligaties.

Valutarisico's zijn geanalyseerd in de ALM studie en buitenlandse valuta van BPF Schilders worden deels afgedekt voor koersbewegingen.

De risico's van individuele vermogensbeheerders worden gespreid indien er sprake is van een actief beleid waarbij getracht wordt de benchmark te verslaan. Hierdoor wordt meer stabiliteit in de desbetreffende beleggingscategorie gecreëerd.

Ingeval er sprake is van een individuele afspraak met een vermogensbeheerder (in plaats van een beleggingsfonds) worden specifieke afspraken gemaakt over onder meer rapportage en toegestane risico's.

Uitbesteding

De uitvoering van de beleggingen volgens de door het bestuur vastgestelde beleggingsbeleid is uitbesteed aan A&O Services. A&O Services vermogensbeheer kan zelf de beleggingen uitvoeren of deze uitbesteden aan derden. De Uitbestedingsrichtlijn van DNB en de criteria genoemd in de interne richtlijn Selectie externe managers zijn hierbij leidend. De selectie van derden, zoals vermogensbeheerders en de beoordeling van hun prestaties vindt plaats op basis van objectieve criteria.

A&O Services heeft de beleggingsadministratie en de performance meting uitbesteed aan een onafhankelijke deskundige partij. De kwaliteit van deze werkwijze wordt mede getoetst aan de hand van een SAS 70 verklaring.

Kostenbeheersing

Bij de uitvoering van het beleggingsbeleid maakt BPF Schilders geen andere kosten dan die redelijk zijn in relatie tot de specifieke samenstelling van de beleggingen, de doelstellingen van het pensioenfonds en de eigen vaardigheden.

Deskundigheid

BPF Schilders zorgt er voor dat zij in alle fasen van het beleggingsproces beschikt over professionele deskundigheid die is vereist voor

- een optimaal beleggingsresultaat
- een juist beheer van de beleggingen
- de beheersing van de aan beleggingen verbonden risico's

Compliance

Bij de uitvoering van het beleggingsbeleid wordt gewaakt voor belangenverstremgeling en/of tegenstrijdig belang. Met het oog daarop zijn bestuur, directie en aangewezen medewerkers gebonden aan een gedragscode die is opgesteld conform de door de AFM aangegeven beleidsregels. De compliance officer die toeziet op naleving van deze gedragscode betreft een externe deskundige.

3. Beleggingsbeginselen

Doelstelling vermogensbeheer

- Het zodanig beheren van beleggingen, dat met de beleggingsresultaten en de premiestortingen kan worden voldaan aan de lopende en toekomstige pensioenverplichtingen;
- Het maximaliseren van het totale rendement op lange termijn, waarbij wordt gewaarborgd dat is voldaan aan de vereisten van de Pensioenwet alsmede aan de regels van De Nederlandsche Bank (DNB).

Solide wijze (prudent person)

Conform de Pensioenwet voert BPF Schilders zijn beleggingsbeleid uit op solide wijze. Dit solide beheer berust op de volgende peilers:

- de activa worden belegd in het belang van de (gewezen) deelnemers en uitkeringsgerechtigden
- de activa worden deskundig en zorgvuldig belegd zodat de veiligheid, de kwaliteit, de liquiditeit en het rendement van de portefeuille als geheel zo veel mogelijk wordt gewaarborgd
- een goede organisatie met deskundige leiding, adequaat toezicht, transparantie en verantwoording

Het risico- en rendementsprofiel van de totale portefeuille is hierbij het uitgangspunt zodat aansluiting op de verplichtingen is vereist. Bovendien moeten de beleggingen voldoende zijn gespreid, zowel in markten alsook in de na te streven overrendementen bij actief beheer.

Beleggingsvrijheid

- Op voorhand wordt geen enkele beleggingscategorie, instrument of techniek uitgesloten, met inachtneming van het door het bestuur vastgestelde beleid inzake maatschappelijk verantwoord beleggen.

Grenzen aan beleggingsvrijheid

BPF Schilders onthoudt zich of werkt niet mee aan een beleggingstransactie die verboden is, bijvoorbeeld op grond van het internationale recht.

Maatschappelijk verantwoord beleggen is een belangrijk thema waar op het moment van schrijven een beleid over wordt geformuleerd. Op grond van dit beleid kunnen beleggingen worden uitgesloten of worden bevorderd. Het bestuur heeft op 14 juni 2007 alvast het besluit genomen dat landmijnen en clusterbommen worden uitgesloten.

Structuur beleggingsproces

Het beleggingsproces maakt de realisatie van het beleggingsbeleid mogelijk. BPF Schilders verlangt van leidinggevenden en medewerkers van A&O Services dat er op toegezien wordt dat er in overeenstemming met de regels van het beleggingsproces wordt gehandeld, waardoor de integriteit van het beleggingsproces is gewaarborgd. Hiertoe werkt A&O Services op het moment van schrijven aan een SAS 70 verklaring voor haar vermogensbeheeractiviteiten.

Beleggingsfilosofie

De huidige beleggingsmix is gebaseerd op de volgende beleggingsfilosofie:

- Op voorhand wordt geen enkele beleggingscategorie, instrument of techniek uitgesloten.
- Risico en rendement horen bij elkaar: een hoger rendement gaat samen met een hoger risico van de belegging. De enige uitzondering hierop vormt het diversificatieprincipe (spreiding) dat leert dat het verstandig combineren van beleggingen leidt tot een lager totaalrisico dan de optelsom van de individuele risico's.
- Matching portefeuille en absoluut rendement portefeuille: Het onderscheid tussen beleggingen die als primair doel hebben de verplichtingen te matchen en beleggingen die primair een absoluut rendement nastreven is belangrijk bij de totstandkoming van de strategische beleggingsmix.

Met behulp van een gedeeltelijke kopie van de verplichtingen (matching portefeuille) wordt het renterisico van het totale pensioenfonds sterk verminderd en worden de nominale verplichtingen voor het grootste deel veilig gesteld. De absoluut rendement portefeuille richt zich vervolgens op het behalen van rendement om zo mogelijk te indexeren.

- Belang van de lange termijn:
Door consequent vast te houden aan de lange termijn strategische beleggingsmix zullen op lange termijn de daarbij behorende rendementen en risico's worden gerealiseerd. In een individueel jaar kunnen en zullen rendementen en risico's sterk afwijken van lange termijn gemiddelden.
- Belang van diversificatie:
Door een goede spreiding na te streven over beleggingscategorieën, stijlen, regio's en managers wordt de risico rendementsverhouding op totaalniveau verbeterd. Dit komt omdat het totaalrisico bij het verstandig combineren van beleggingen lager ligt dan de optelsom van individuele risico's.
- Illiquiditeit:
Het pensioenfonds heeft een lange beleggingshorizon en kan daardoor profiteren van een premie voor illiquiditeit. Dit hoort meestal bij beleggingen met een langere beleggingshorizon en zonder beursnotering zoals bijvoorbeeld private equity en infrastructuur.
- Nieuwe ontwikkelingen:
Kennis en kunde van nieuwe ontwikkelingen en het tijdig inspelen op deze nieuwe ontwikkelingen is essentieel omdat:
  - a. Risicopremies/rendementen van nieuwe ontwikkelingen veelal dalen in de tijd waardoor het tijdig hier op inspelen heel belangrijk is.
  - b. Het aantal keuzes in risico/rendementsverhoudingen sterk wordt vergroot door nieuwe beleggingscategorieën en technieken.
- Efficiënte markt:
Hoe meer inefficiënt de beleggingscategorie hoe zinvoller actief beleggen en vice versa. Concreet betekent dit dat er bijvoorbeeld grotendeels in aandelenindices wordt belegd in Europa en de VS en dat geprobeerd wordt de aandelenindex te verslaan in bijvoorbeeld Japan en opkomende markten.
- Spreiding binnen beleggingscategorie:
Hoe meer de beleggingsprestaties tussen vermogensbeheerders binnen een beleggingscategorie uiteenlopen hoe zinvoller spreiding van gelden tussen vermogensbeheerders. Bij het volgen van een index is 1 vermogensbeheerder meestal voldoende.
- Maatschappelijk verantwoord beleggen:
Over maatschappelijk verantwoord beleggen is in 2007 een beleid geformuleerd. Dit beleid behelst het instellen van een beperkt uitsluitingsbeleid in combinatie met het op termijn geleidelijk invoeren van op duurzaamheid gerichte beleggingscategorieën.